

Struggling "Bochers"

Shiur# 462 | Mar 30th 2024

צו את אהרן (ו-ב)

אין צו אלא לשון זירון. אמר רבי שמעון ביותר צריך
הכתוב לזרו במקום שיש בו חסרון כיס (רש"י)
כל אבריו של אדם יש להם „כיס” — כעין כיסוי השומר על כל עבר
לבל יעשה את הבלתי־רצוי. הפה, למשל, יש לו שפתיים שבהן יכול הוא
לסגרו כל אימת שהוא רוצה להמנע מדיבורים רעים; האוזן יש לה אליה
שאפשר לכופף אותה לתוכה כדי שלא לשמוע דבר שאינו הגון; העין יש
לה שמורה ועפעף; וכן שאר האברים המשמשים את חושיו של האדם.
לעומת זה המחשבה אין לה שום „כיס” לכסות עליה. בת־חורין היא, פועלת
ומשפיעה תדיר. מן הצורך איפוא לזרו ולשקוד הרבה כדי לשמור על
המחשבה מהרהורים רעים.
והנה, מכיון שקרבן־עולה בא לכפר בעיקר על מחשבות רעות, לכן
אמרה תורה בקרבן־העולה „צו”, שפירושו: זירון, כי „ביותר צריך לזרו
במקום שיש בו חסרון כיס”, כלומר, כאשר הדברים אמורים במחשבת־הלב
שהיא חסרת „כיס”...

אלשיך פרשת צו

וידבר יי אל משה לאמר. צו את אהרן ואת בניו לאמר זאת תורת העלה הוא העלה על מוקדה על המזבח כל
הלילה עד הבקר ואש המזבח תוקד בו. ולבש הכהן מדו בד ומכנסי בד ילבש על בשרו והרים את הדשן אשר
תאכל האש את העלה על המזבח ושמו את המזבח. ופשט את בגדיו ולבש בגדים אחרים והוציא את הדשן אל
מחוץ למחנה אל מקום טהור. והאש על המזבח תוקד בו לא תכבה ובער עליה הכהן עצים בבקר בבקר וערך
עליה העלה והקטיר עליה חלבי השלמים. אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה. (א - ו):

א. ראוי להעיר בשנותו את טעמו, שלא אמר דבר אל אהרן וכו' אלא לשון צו. וידוע מאמרם ז"ל (קדושין כט א) שהוא לשון זירוז מיד ולדורות. ושהוא כי ביותר צריך להזהיר בכל מקום שיש בו חסרון כיס. ולפי זה, יהיה על מה שנדרש ממלת היא, שאם עלו ירדו אשר לא היה פיסולן בקדש. או שהקדים זה על מה שמצוה את אהרן בסמוך באומרו זה קרבן אהרן וכו'. ב. אומרו ואל בניו לאמר, מה ענין אומרו לאמר פעם שנית. ג. אומרו זאת תורת העולה היא העולה, כי הן אמת שמלת תורה ומלת היא נדרשות, זו לרבות אותם שאם עלו לא ירדו, וזו למעט אותם שאם עלו ירדו. אך עדיין אין הבנת המקרא מתיישב, כי איזו היא גזרת אומרו זאת תורת העולה, כי אומרו היא העולה אינה לא גזירה ולא ענין ולא הבנה, כי מי לא ידע כי העולה היא העולה. וגם שכונתו יתברך ללמד לנו דיני התורה על ידי ייתורי תיבות, עם כל זה אין דרכו יתברך בתורתו הקדושה לאמר ייתורין משוללי ישוב הבנת המקרא. ד. כי כאשר באומרו זאת תורת המנחה מפרש דיני המנחה, ובאומרו זאת תורת החטאת מפרש דיני החטאת, כך היה ראוי גם פה באומרו זאת תורת העולה שיאמר דיני העולה, ולא שיאמר זמן עכולה שהוא עד הבקר, ולא ידבר במשפטי העולה בעצמה. ה. כי מן הראוי היה, שכל האמור בפרשת ויקרא יאמר לאהרן ובניו, ולא דברים אחדים בלבד. ו. אומרו על מוקדה על המזבח, מה בא ללמד, אם הוא על אברים ופדרים שמתעכלים כל הלילה, למה מתחיל בדין שיוירי עולת הערב, ולא התחיל בעיקר עולת בקר ועולת הערב. ז. שלא היה צריך, כי הלא מתשע שעות וחצי והלאה אין זמן להתעכל, אם לא בקצת מהלילה. ח. אומרו ואש המזבח תוקד בו, מי לא ידע כי בו תוקד אש המזבח. ט. למה צריך בגדי כהונה לתרום הדשן, כי אינה עבודה. י. אומרו אשר תאכל האש את העולה על המזבח, מי לא ידע שהדשן הוא היה מאשר תאכל האש את העולה, ושהיה על המזבח. יא. למה יושם אצל המזבח, ולמה לא יהיה ככל המון הדשן אשר בתפוח, שכשהיה רבה היו מוציאים אותו חוצה אל שפך הדשן. יב. אומרו ופשט וכו', שהוא שיעביר בגדי קדש וילבש בגדי חול להוצאת הדשן, ומה נשתנה דשן זה מאשר הורם, שלהרים את הדשן היה חייב ללבוש בגדי קדש, ולהוציא דשן שבתפוח הוא פושטן ולובש של חול, עם היות כי זה וזה מאשר תאכל האש את העולה הוא. יג. אומרו והאש על המזבח תוקד בו, מה בא ללמד, ואם הוא ללמד על מנין המערכות, עם כל זה לא תכבה שאומר הוא מיותר, כי איך היה אפשר ליכבות אם היה אש מן השמים. ואם הוא להזהיר על המכבה אש המזבח, אמרו שעובר על שני לאוין שנאמר שני פעמים לא תכבה, אם לא באו כי אם לזה למה הפריד בין שניהם, בענין וביער עליה הכהן עצים וכו', וערך עליה וכו', והקטיר עליה חלבי השלמים. יד. כי הלא על העולה ידבר, ולמה הכניס בנתיים ענין חלבי השלמים, ומהראוי היה לאומרו אחרי כן, באומרו וזאת תורת זבח השלמים. טו. אומרו אש תמיד תוקד, כי הרי נאמר. ואם לא היה רק ללמד שנר התמיד יוקד מעל המזבח, היה ראוי יאמר נר ולא אש, וגם היה לו לומר מעל המזבח:

(ב) אמנם, הנה אין ספק, כי כל סדר הקרבנות האמור בפרשת ויקרא, שלא נפל דבר אשר לא אמר לאהרן. ועל כן בכלל אומרו זאת תורת העולה, יהיה ענין העולה שהיה תחלת דבריו יתברך למשה בקרבנות שבפרשה הקודמת. ואמר, זאת תורת העולה, כלומר זאת האמורה למעלה. ובכלל הדבר הוא מה שהוסיף לו עתה, לומר היא העולה וכו' כאשר יבא ביאורו בס"ד:

או, גם שנאמר שלא הוצרך פה להזכיר שאמר לו ענין האמור למעלה, יהיה הענין נמשך עם כל המקראות הללו, ויותר בו כל ההערות שהזכרנו. והוא, כי רצה הקדוש ברוך הוא לזרז את אהרן ואת בניו, בעבודת הקרבנות כלן כסדרן שנית, ועליה היא עיקר הזירוז, הלא היא להעיר אזנו בקדושת המזבח אשר לפני ה'. והוא, בל יעלה על רוחו, שהיה מעין שאר במות, שהיה אדם בונה במה ומקריב בה קרבן, כי לא היה הענין, רק דרך הוראת היותו תחת אדנותו יתברך, ומביא דורון לפניו. כן היה עולה על רוח איש. ומה גם בראות שגם במזבח ה', מצוה להביא אש מן ההדיוט. על כן בא האלהים להורות לפני אהרן ובניו, כי לא כן הוא מזבח ה' חלילה, רק קדושתו גדולה, כי מעין מזבח העליון הוא. ועל כן פתח דבריו יתברך לאהרן על העבודה, העיר לו אוזן בדבר, למען ידע לפני מי הוא עומד ומשרת, ויקר בעיניו מזבח ה' והעבודה אשר יעשה בה. וזהו אומרו צו את אהרן ואת בניו שהוא לשון זרז. לזרזו בעבודת מזבח ה', כי רבה היא מאד מעין של מעלה:

תורת משה לחת"ס על ויקרא פרק ו פסוק ב

ואש המזבח תוקד בו וכו' ובער עליה הכהן עצים בבקר בבקר, פי' אש של מעלה תוקד "בו" בו בלב כל איש מישראל כי תוכו קדוש ואש להבת ה' יוקדת בו וע"כ וביער עליה הכהן הוא הנביא או מוכיח הדור שהמה בבחינת כהנים כדאיתא ברמב"ם הלכות שמיטה ויובל פרק ט' שכל אחד יכול להיות בבחינת כהן וכמו שכתוב בשמואל ב' סימן ט' פסוק י"ח ובני דוד כהנים היו ובער עלי' עצים בבקר בבקר יעיר אוזן בלימודים וערך עלי' העולה למעלה מצות שבין אדם למקום והקטיר עלי' חלבי השלמים שלום (היינו מצות שבין אדם לחבירו) ועי"ז אש תמיד תוקד על מזבח ה' לא תכבה כי לא אלמן ישראל ולא תכבה אש תורה:

עשירית האפה סלת מנחה תמיד (ו—יג)

כהן הדיוט חייב היה להביא מנחה רק ביום החינוך, שבו התחיל עוסק בעבודה. ואילו הכהן הגדול חייב היה להביא מנחה מדי יום ביומו. לגבי בעל-המדרגה הגדול הרי כל יום ויום הוא בבחינת התחלה והתחדשות בעבודה. היום איננו כלל מה שהיה אתמול, אלא אדם חדש הוא. וממילא היה כל יום של כהן גדול בבחינת יום חינוך, „ביום המשח אותו“.
(בשם אחד הגדולים)